

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ M. U.**, bývajúceho v B., **2/ A. U.**, bývajúceho v B., **3/ V. U.**, bývajúceho v B. proti žalovaným **1/ R. Š.**, bývajúceho v C. **2/ M. Š.**, bývajúcej v C. **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 15 C 199/2008, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. decembra 2009, sp.zn. 5 Co 316/2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. decembra 2009, sp.zn. 5 Co 316/2009 a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II uznesením zo 4. augusta 2009, č.k. 15 C 199/2008-149 konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zastavil; žalobcovi 1/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalovaným 1/ a 2/ trovy konania 849,78 € na účet ich právnej zástupkyne do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia; žalobcovi 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalovaným 1/ a 2/ trovy konania 849,78 € na účet ich právnej zástupkyne do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia; žalobcovi 3/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalovaným 1/ a 2/ trovy konania 849,78 € na účet ich právnej zástupkyne do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Vychádzajúc z toho, že žalobcovia 1/ až 3/ vzali v priebehu konania žalobu v celom rozsahu späť so súhlasom žalovaných, konanie v zmysle § 96 ods. 1 až 3 O.s.p. zastavil. Žalobcovia 1/ až 3/ z procesného hľadiska zavinili zastavenie konania v dôsledku späťvzatia žaloby, preto podľa § 146 ods. 2 vety prvej O.s.p. každému z nich (ako procesne samostatnému spoločníkovi v

konaní § 91 ods. 1 O.s.p.) uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/ a 2/ (ako procesne nerozlučným spoločníkom § 91 ods. 2 O.s.p.) trovy konania po 849, 78 €.

Na odvolanie žalobcov 1/ až 3/ (proti trovám konania) Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. decembra 2009 sp.zn. 5 Co 316/2009 uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov konania zmenil tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania; žalobcom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobcovia vzali žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v celom rozsahu späť 12. mája 2009 po začatí pojednávania so súhlasom žalovaných na základe listu z 27. marca 2009 v ktorom katastrálny úrad podáva vysvetlenie vzniku „duplicitného“ zápisu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam žalobcov i žalovaných. V dôsledku toho odvolací súd zaujal právny záver, že žalobcovia procesne nezavinili zastavenie konania v zmysle § 146 ods. 2 vety prvej O.s.p., pretože neboli splnené ani podmienky pre uloženie povinnosti nahradiť trovy konania žalovaným v zmysle § 146 ods. 2 vety druhej O.s.p., odvolací súd preto aplikoval na danú vec ustanovenie § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené; v dôsledku uvedeného podľa § 220 O.s.p. zmenil uznesenie súdu prvého stupňa o náhrade trov konania. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešným žalobcom nepriznal ich náhradu z dôvodu ich neuplatnenia.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky na základe podnetu žalovaných podal proti uzneseniu odvolacieho súdu mimoriadne dovolanie. Navrhol rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). V danom prípade žalobcovia pri späťvzatí žaloby neuviedli dôvod, prečo žalobu vzali späť. Zohľadnenie skutočnosti odvolacím súdom, že k späťvzatíu žaloby došlo po oboznámení sa (na základe) s listom Katastrálneho úradu v Bratislave č. 2-1570/06-Va zo 6. decembra 2006 doručeného právnej zástupkyňi žalobcov na pojednávaní 27. marca 2009 nemá oporu v obsahu spisu. Nie je možné jednoznačne určiť, čo viedlo žalobcov k späťvzatíu žaloby. Pokiaľ odvolací súd mal za to, že žalobcovia späťvzatím žaloby z procesného hľadiska nezavinili zastavenie konania, vec nesprávne právne posúdil.

Žalobcovia zaviniли zastavenie konania tým, že vzali žalobu späť a preto podľa § 146 ods. 2 vety prvej O.s.p. sú povinní žalovaným nahradiť trovy konania.

Žalobca 2/ navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť, považujúc rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne. Dôvodom späťvzatia žaloby bolo zistenie v priebehu konania, že k duplicitnému označeniu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti došlo chybným zápisom zo strany geodézie v 70 rokoch minulého storočia. Po ukončení tohto sporu žalobcovia uzatvorili so žalovanými dohodu o odstránení „duplicitného vlastníctva“ tak, že vlastníctvo sporného pozemku pripadlo žalovaným, tým sa odstránila nezhoda v katastrálnych údajoch.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako boli v mimoriadnom dovolaní označené, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

1. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na posúdenie dovolacích dôvodov uvedených výslovne v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237

O.s.p. O vadu tejto povahy ide vždy vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli generálnym prokurátorom tvrdené a ich existencia v konaní o mimoriadnom dovolaní nevyšla najavo.

2. So zreteľom na zákonnú povinnosť (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie súdu nebolo vydané v konaní postihnutom tzv. inou vadou konania, zaoberal sa Najvyšší súd Slovenskej republiky aj otázkou, či konanie v danej veci nie je postihnuté procesnou vadou takejto povahy. Inou vadou konania (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.) je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p., nezakladá zmatečnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní a dôsledkom vecná nesprávnosť rozhodnutia.

V mimoriadnom dovolaní sa neuvádza, že konanie v danej veci má byť postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a z obsahu spisu jej existencia nevyplýva, preto ani dovolací dôvod v zmysle § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. nie je daný.

3. K námietke v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že rozhodnutie odvolacieho súdu o náhrade trov prvostupňového konania spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V mimoriadnom dovolaní sa v podstate uvádza, že odvolací súd pri rozhodovaní o náhrade trov prvostupňového konania neaplikoval správnu (rozhodnú) právnu normu.

Z obsahu odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že tento v prípade rozhodovania o náhrade trov prvostupňového konania aplikoval ustanovenie § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p., pritom vylúčil aplikáciu odseku 2 toho istého ustanovenia (viď strana 3 odôvodnenia).

Podľa ustanovenia § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p., žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené.

Podľa ustanovenia § 146 ods. 2 O.s.p. ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

Podľa ustanovenia § 150 O.s.p. ods. 1, 2 O.s.p. ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť. Ak sú trovy konania v drobných sporoch neprimerané voči pohľadávke, môže ich súd nepriznať alebo znížiť.

Ustanovenie § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. dopadá len na také prípady zastavenia konania, v ktorých neprichádza do úvahy aplikácia ustanovenia § 146 ods. 2 O.s.p. ani aplikácia ustanovenia § 146 ods. 1 písm. a/ a b/ a d/ O.s.p.

Vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniť. K zastaveniu konania môže dôjsť z rôznych procesných dôvodov (napríklad pre nezaplatenie súdneho poplatku, pre nedostatok podmienok konania, z dôvodu späťvzatia návrhu alebo žaloby a pod.). Pri zastavení sporového konania je potom pre vyriešenie otázky náhrady nákladov konania kľúčové zistenie, či, a pokiaľ áno, ktorý z účastníkov z procesného hľadiska zastavenie konania zaviniť. Kritérium procesného zavinenia

je potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala, a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené. Ak nie je preukázané, že späťvzatie žaloby bolo odôvodnené neskorším správaním žalovaného, ktorý sa celkom či v relevantnom rozsahu zachoval v zmysle žalobnej požiadavky, potom nie je dost dobre možné nachádzať súvislosť, a teda ani procesné zavinenie medzi jeho správaním vo vzťahu k žalobnej požiadavke (petitu); v takomto prípade nesie zodpovednosť na zastavení konania žalobca v dôsledku príčinnej súvislosti, ktorou je správanie účastníka konania, teda jeho prejav vôle spočívajúci v späťvzátí návrhu, čo zodpovedá aj ustálenej judikatúre (viď R 49/1993, tiež bod 15 nálezu ÚS SR sp.zn. I. ÚS 196/09).

Je nesporné, že sporové konanie v tejto právnej veci bolo zastavené v dôsledku späťvzatia žaloby (§ 96 ods. 1 O.s.p.). Späťvzatie žaloby je dispozitívny procesný úkon, ktorý patrí výlučne žalobcovi. Žalobca ako dominus litis (pán v spore), ktorému svedčí právo podať žalobu v sporovej veci, túto môže na základe vlastnej úvahy i bez uvedenia dôvodu vziať späť. Späťvzatie žaloby ako procesnoprávny úkon (§ 41 O.s.p.) je prejavom autonómnej vôle žalobcu s ktorým procesné normy spájajú ukončenie súdneho konania; teda je takou subjektívnou (zavinenou) skutočnosťou, ktorá bezprostredne vedie k zastaveniu konania. Ak žalobca vezme žalobu späť a nejedná sa o prípad podľa § 146 ods. 2, vety druhej O.s.p., z procesného hľadiska platí, že zaviniť zastavenie konania a preto je povinný nahradiť žalovanému trovy konania (viď R 49/1993). Vnútoraná pohnúťka žalobcu vedúca k späťvzatiu žaloby nezbavuje procesnej zodpovednosti žalobcu na zastavení konania. Pokiaľ dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách (na strane žalujúcej i žalovanej) a definitívne ju vyriešiť v rámci právnej úpravy obsiahnutej v ustanovení § 146 ods. 2 O.s.p. Nie je pritom vylúčené, aby súd súčasne došiel i k záveru, že sú splnené predpoklady na aplikáciu ustanovenia § 150 O.s.p. (nepriзнание náhrady trov konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa). O náhrade trov konania pri späťvzátí žaloby (v sporovom konaní) súd preto vždy rozhoduje podľa ustanovenia §146 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 150 O.s.p. Z tohto dôvodu nie je možné považovať za správny právny záver odvolacieho súdu, ktorý v takomto prípade nenašiel dôvody pre použitie ustanovenia § 146 ods. 2 O.s.p., čo ho napokon viedlo k aplikácii zákonného ustanovenia (§ 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.), ktoré sa však na daný prípad nevzťahuje.

Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ odvolací súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania v prípade zastavenia konania na základe späťvzatia žaloby žalobcami aplikoval ustanovenie § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p., jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) z dôvodu, že na vec použil nesprávny právny predpis. Generálny prokurátor Slovenskej republiky dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 243b ods. 1,2 O.s.p. zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie s tým, že právny názor vyslovený v tomto rozhodnutí je záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14 . septembra 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta